

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN
CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 378.091(043.2)

ZGUREAN Olesea

**TEHNOLOGIA FORMĂRII PEDAGOGICE
A CADRELOR DIDACTICE UNIVERSITARE DEBUTANTE**

Specialitatea 533.01 - Pedagogie universitară

**AUTOREFERAT
al tezei de doctor în științe pedagogice**

CHIȘINĂU, 2018

**Teza a fost elaborată în cadrul catedrei *Științe ale Educației*,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău**

Conducător științific

PATRAȘCU Dumitru, dr. hab. în ped., prof. univ., U.P.S. „Ion Creangă”

Referenți oficiali:

PÂSLARU Vlad, dr. hab. în ped., prof.univ., A.Ș.M.

IANIOGLO Maria, dr. în ped., conf. univ., U.S. Comrat

Componenta Consiliului Științific Specializat:

COJOCARU-BOROZAN Maia, dr. hab. în ped., prof. univ., U.P.S.C. – **președinte**

ZAGAEIVSCHI Corina, dr. în ped., conf. univ., U.P.S. „Ion Creangă” **secretar științific**,

DANDARA Otilia – dr. hab în ped., prof.univ., U.S.M.

COJOCARU Victoria, dr. hab. în ped., prof.univ., U.S.T.

BACIU Sergiu, dr. hab. în ped., conf. univ., A.S.E.M.

ȘOVA Tatiana, dr. în ped., conf. univ., U.S.B.

Susținerea va avea loc la **07.12. 2018, ora 14.00**,
în ședința Consiliului Științific Specializat D 33 533.01 – 22
în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
str. Ion Creangă 1, bloc 2, Sala Senatului

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la
Biblioteca Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
și pe pagina web a ANACEC (www.anacec.md)

Autoreferatul a fost expediat la **07.11. 2018**

Secretar științific

al Consiliului Științific Specializat,

dr. în ped., conf. univ. _____ ZAGAEIVSCHI Corina

Conducător științific,

dr. hab. în ped., prof. univ. _____ PATRAȘCU Dumitru

Autor

_____ ZGUREAN Olesea

© Zgurean Olesea, 2018

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Concurența diverselor sisteme educaționale, actualizarea continuă a tehnologiilor pedagogice, asimilarea accelerată a inovațiilor, adaptarea rapidă la cerințele și exigențele unei societăți în schimbare confirmă opinia că formarea specialistului în cadrul instituțiilor superioare de învățământ nu reprezintă o condiție completă și suficientă pentru formarea pedagogică și nu oferă specialistului competențele profesionale necesare (pedagogice) pentru tot restul vieții. Formarea continuă a cadrelor didactice universitare debutante după absolvire, în scopul formării competențelor profesionale, este considerată ca fiind cel mai eficient mod de formare pedagogică.

Poziționând formarea cadrelor didactice de înaltă calificare și competitive ca prioritate fundamentală a politicii educaționale a Republicii Moldova, devine necesar de a actualiza determinarea mijloacelor educaționale de formare pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante, care să reflecte atât cerințele din documentele naționale, cât și specificul învățământului universitar din spațiul european și al cercetării științifice pentru a asigura încredere în calitatea educației.

În condițiile economice și sociale actuale, aplicarea metodelor tradiționale de formare pedagogică conduce la insuficiența potențialului de resurse umane, de cadre didactice universitare debutante și, respectiv, la fluctuația cadrelor de personal. În contextul celor expuse, problema formării pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante din Republica Moldova este relevantă.

Descrierea situației în domeniul de cercetare. Problematika formării cadrelor didactice universitare debutante a solicitat studierea și valorificarea patrimoniului teoretic al cercetătorilor autohtoni și din străinătate.

Primul lot de cercetări științifice este reprezentat de lucrări dedicate *tehnologiilor pedagogice*: Patrașcu D. (2005) - tehnologii pedagogice [12]; Г.К. Селевко (1998) - tehnologii educaționale [48]; А.В. Хуторской (2017) - didactica [52].

Al doilea lot de cercetări științifice este reprezentat de lucrări dedicate *particularităților de formare pentru activitatea pedagogică*: Guțu Vl. (2009) - teoria și practica educației [9]; Cojocar-Boroza M. – cultura emoțională a profesorului [4], А.Л. Леонтьев (1974) - activitatea pedagogică [35]; Callo T. (2006) - dezvoltarea profesională a profesorului [1]; А.К. Маркова (1996) - psihologia profesionalismului [36]; Л.М. Митина (2004) - dezvoltarea profesională a profesorului [37]; В.А.

Сластѣнин (2013) - activitatea profesională și personalitatea pedagogului [49]; В.Д. Шадриков(1996) - psihologia activității [53]; В.А. Адольф (2007) - formarea pedagogică [17].

Al treilea lot este reprezentat de cercetări științifice ce vizează *competențele pedagogice și competența*: Dumbrăveanu R., Pâslaru Vl., Cabac V. (2014) - competențele profesionale [14]; И.А. Зимняя (2012) - competențele și competența [30], Ianioglo M. – abordare competență[54], Zagaievschi C. – competențele emoționale[15].

Al patrulea lot este reprezentat de cercetări științifice ce vizează *domeniul abordării acmeologice a dezvoltării profesionale*: Б.Г. АНАНЬЕВ (2001) –umanistică modernă [19], А.А. Деркач (2004) - fundamentele acmeologice ale dezvoltării profesionistului [22]; Н.В. Кузьмина (1990) - profesionalismul profesorului [33]; Patrașcu D., Mândăcanu V. (1989) - perfecționarea măiestriei profesionale [43]; А.А. Реан (2002) - psihologia personalității [46].

Studiul și analiza lucrărilor științifice existente la tema cercetării, au permis constatarea valorii metodologice și practice incontestabile a teoriilor fundamentale. Cu toate acestea, în opinia noastră, există o serie de aspecte discutabile care vizează formarea pedagogică a cadrelor didactice care au o pregătire profesională (juridică, economică, tehnică), dar nu și pedagogică. Aceasta se explică prin faptul că cadrele didactice debutante (avocați, economiști, programatori, etc.) având cunoștințe în domeniul de formare profesională, nu posedă suficiente competențe pedagogice cum ar fi: abilitatea de a transfera principiile teoretice în activitatea pedagogică; capacitatea de autoperfecționare și autoinstruire; abilitatea de a elabora metodici noi, tehnici, forme, instrumente; abilitatea de a aplica eficient, în condiții noi, experiența acumulată; capacitatea de a evalua în mod reflexiv propria activitate și rezultatele acesteia; capacitatea de a forma un stil individual; abilitatea de a genera idei, produse, tehnologii inovatoare; abilitatea de a vedea „un evantai” de opțiuni de acțiune în diverse situații pedagogice.

Cele expuse anterior, au condus la alegerea domeniului, scopului și obiectivelor cercetării de disertație.

Scopul cercetării constă în proiectarea și validarea tehnologiei educaționale orientate spre formarea pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante, prin intermediul formării competențelor profesionale la locul de muncă.

Obiectivele cercetării:

1. Analiza complexă, în literatura de specialitate națională și internațională, a conceptelor: formare pedagogică, activitate pedagogică, tehnologie educațională, competențe pedagogice și competența cadrelor didactice universitare debutante.

2. Proiectarea modelului tehnologiei educaționale de formare pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante în contextul real al instituției de învățământ (la locul de activitate).

3. Identificarea componentelor conceptuale, conținutale și procesuale ale tehnologiei educaționale.

4. Fundamentarea condițiilor de implementarea tehnologiei educaționale care asigură formarea pedagogică și dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice universitare debutante.

5. Conceptualizarea modelului de competențe profesionale necesare pentru formarea pedagogică.

6. Elaborarea componentelor conținutale ale fiecărei părți a tehnologiei educaționale.

7. Realizarea experimentului pedagogic în vederea aprecierii eficienței tehnologiei de formare pedagogică elaborate.

Reperetele epistemologice ale cercetării se constituie din teoriile privind: dezvoltarea educației - К.А. Альбуханова-Славская [18], П.И. Пидкасистый [45], В.А. Сластенин [49], Guțu V. [8], Dandara O. [7], Cojocaru V. [3], Vaciu S. [21] etc.; activitățile educaționale profesionale - Patrașcu D. [11], А.Н.Леонтьев [35], Н.В. Кузьмина [33], В.Д. Шадриков [53], Cojocaru-Borozan M. [4] etc.; dezvoltarea profesională pedagogică - Dandara O. [7], Mândăcanu V. [10], Callo T. [1], А.К. Маркова [36], Л.М. Митина [37]; dezvoltarea tehnologiei educaționale - Patrașcu D. [12], Г.К. Селевко [48], А.В. Хуторской [52], В.М. Монохов [44], В.А. Сластенин [49] etc.; competența și competențele pedagogice - И.А. Зимняя [30], А.К. Марковой [36], Patrașcu D. [11], Păslaru Vlad [14], Cojocaru V. Gh. [2], Ianioglo M. [55], Zagaievschi C. [15] etc.

Metode de cercetare: metode teoretice, analiza surselor științifice psihopedagogice și metodico-educaționale; sistematizarea și generalizarea experienței pedagogice existente; metoda de modelare; metode empirice; experimentul pedagogic; metode matematice și statistice.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării este obiectivată de: evidențierea noilor abordări în formarea pedagogică a profesorilor universitari debutanți; determinarea competențelor profesionale necesare

cadrelor didactice universitare debutante; diferențierea nivelurilor de formare a competențelor profesionale în baza descriptorilor; elaborarea programului de studiu al tehnologiei „Start-up pedagogic” și al seminarului „Inițiere profesională”; elaborarea design-ului educațional care vizează formarea competențelor profesionale; crearea unei hărți tehnologice de instruire și a unui sistem de diagnosticare.

Problema științifică soluționată în cadrul cercetării constă în elaborarea tehnologiei formării competențelor pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante la locul de muncă.

Semnificația teoretică a cercetării este argumentată de:

- analiza conceptelor fundamentale din teoria formării pedagogice;
- definirea specificului, obiectivelor și funcțiilor activității pedagogice a cadrelor didactice debutante;
- analiza abordărilor conceptului de „tehnologie educațională” urmată de definirea acesteia din perspectiva cercetării noastre;
- studierea conceptelor de „competențe profesionale” și „competență”;
- elaborarea modelului de tehnologie educațională constituită din tehnologia „Start-up pedagogic” și seminarul „Inițiere profesională”;
- fundamentarea oportunității de a crea un model al tehnologiei de formare pedagogică pentru formarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice universitare debutante la locul de muncă în vederea unui debut de succes.

Valoarea praxiologică a cercetării constă în: elaborarea și validarea tehnologiei „Start-up pedagogic” și a seminarului „Inițiere profesională” pentru cadrele didactice universitare debutante; elaborarea design-ului educațional și a modulelor pentru formarea competențelor profesionale a cadrelor didactice universitare debutante; modelului pentru evaluarea nivelului de asimilare a competențelor profesionale, luându-se în considerare tehnologiile existente în domeniu.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere:

1. Tehnologia formării pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante.
2. Modelul competențelor profesionale specifice cadrelor didactice universitare debutante.
3. Mecanismul individualizat, bazat pe module de competență, de formare a competențelor profesionale ale cadrelor didactice universitare debutante.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin experimentarea și validarea eficienței tehnologiei formării pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante în cadrul Academiei de Economie și Drept din orașul Tiraspol în anii 2011 - 2017.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării au fost prezentate și aprobate în cadrul conferințelor internaționale, republicane și regionale cu tematică pedagogică și tehnologii educaționale inovaționale.

Publicații la tema tezei. La tema de cercetare au fost publicate 9 lucrări științifice, în reviste naționale [28], [41] și internaționale [23], [25], [26], [42] și în culegeri ale conferințelor științifice internaționale [24], [27], [29].

Volumul și structura disertației: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie alcătuită din 240 de titluri, 136 pagini de text, 17 figuri, 19 tabele, 11 anexe.

Concepte-cheie: cadre didactice universitare debutante, formare pedagogică, activitate pedagogică, tehnologie educațională, competențe profesionale, modul, model.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este prezentată fundamentarea relevanței și importanței problemei, este reflectat nivelul de cercetare a acesteia în plan național și internațional, este formulat scopul, obiectivele și direcțiile principale ale cercetării, este argumentată noutatea științifică, semnificația teoretică și practică. Este prezentată informația cu privire la realizarea și validarea rezultatelor cercetării științifice.

Capitolul 1, *Fundamente teoretice ale tehnologiei formării pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante*, prezintă informații despre problematica formării pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante, elucidează fundamentele activității pedagogice, explorează și explică conceptele de „tehnologie” și „tehnologie educațională”, evidențiază principiile și tipurile de tehnologii educaționale.

Studiul metodologiei și al problematicii cercetate necesită o definiție preliminară a conceptelor de bază care prezintă o interpretare ambiguă în diferite surse. A fost necesar să fie explicate astfel de concepte precum „formarea pedagogică” „activitatea pedagogică”, „tehnologia educațională” și „competențe profesionale”. În cercetarea noastră, sub termenul „*formarea pedagogică a cadrului didactic universitar debutant*”, înțelegem procesul de obținere și formare a competențelor

profesionale pentru activitatea pedagogică; procesul de instruire, educație, autodezvoltare și autoeducație pentru rezolvarea diverselor sarcini legate de proiectarea, crearea și organizarea condițiilor pentru realizarea obiectivelor de instruire, științifice și educaționale.

O atenție sporită în cadrul studiului nostru a fost acordată activității pedagogice care este considerată, în mod obiectiv, unul dintre conceptele de bază. Specificul etapelor evoluției activității cadrului didactic a determinat multitudinea de abordări ale specificului activității pedagogice. În cercetarea noastră, ne bazăm pe opinia savantului Patrașcu Dumitru, conform căreia *activitatea este o formă specific umană de relaționare activă cu lumea înconjurătoare, esența căreia o constituie scopul de schimbare și transformare a acesteia*; include: nevoia, motivul, scopul, mijloacele, condițiile, acțiunile, operațiile și rezultatul [41].

Structura activității pedagogice include: cunoașterea de către pedagog a nevoilor și tendințelor de dezvoltare socială, a cerințelor de bază înaintate persoanei; cunoștințe științifice diverse, aptitudini și abilități; fundamentele experienței dobândite de omenire în domeniul producției, culturii, relațiilor sociale, care, într-o formă generalizată, sunt transmise generației în creștere; cunoștințe pedagogice, experiență educațională, măiestrie, intuiție; cultura morală și estetică [*Ibidem*]. Analiza opiniilor cercetătorilor ne-a permis să definim conceptul și conținutul tehnologiei educaționale ca proces planificat și prospectiv de interacțiune între instructori și stagiați, cu un scop clar definit, asigurat de un plan de lucru, instrumente de diagnostic, monitorizare, metode psihopedagogice pentru obținerea rezultatului dorit în procesul de formare pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante. În teză sunt prezentate principiile didactice de organizare a formării pe care se construiește tehnologia educațională: *principiul optimizării educației; principiul reflexivității; principiul problematizării; principiul sistematizării și coerenței; principiul activismului; principiul independenței; principiul acmeologic; principiul utilizării experienței cadrului didactic universitar debutant; principiul abordării individuale a cadrului didactic universitar debutant; principiul controlului operativ; principiul actualizării rezultatelor formării; principiul selectării combinației optime a diferitor metode de formare.*

Considerăm că în cadrul implementării tehnologiei de formare pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante, anume aceste principii pot contribui la obținerea unui rezultat optim în formarea competențelor profesionale.

În **Capitolul 2**, *Fundamente metodologice ale tehnologiei de formare pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante*, este realizată o analiză a conceptelor „competențe” și „competența” ale/a cadrului didactic din perspectiva experienței naționale și internaționale, este prezentată o clasificare a competențelor profesionale necesare unei formări pedagogice de succes și a fost proiectat modelul tehnologiei de formare a cadrelor didactice universitare debutante „Start-up pedagogic” care vizează formarea de competențe profesionale.

Competența reprezintă un construct exact și rațional, un produs clar al gândirii, nu un produs al lumii reale, dar care este într-o corelație directă cu aceasta și cu nevoile ei; este rezultatul unui proces relativ lung de interiorizare a structurii realității dintr-un domeniu sau mai multe domenii; capital cultural care aparține unei singure persoane sau unui colectiv; în același timp, este un produs istoric, social și cultural, care are o autoritate epistemică în domeniu.

Competența pedagogică este posedarea de către profesor a cunoștințelor, a competențelor și abilităților profesionale și a caracteristicilor lor normative care sunt necesare pentru realizarea activității pedagogice; este posedarea unor calități psihologice care permit realizarea activității pedagogice, activitate profesională adevărată, desfășurată în conformitate cu standardele și normele înaintate.

Tehnologia „Start-up pedagogic” se bazează pe metodele și formele de educație orientate spre personalitate. Abordarea acmeologică și competența servește drept bază metodologică pentru sistemul conceptual. Acest model (Figura 1.) este un sistem integral cu o varietate de elemente, construit pe principiul ierarhiei și implică o tranziție secvențială de la un element al modelului la altul [42].

Abordarea acmeologică în condițiile actuale este importantă, deoarece acmeologia reprezintă orientarea spre autorealizarea creativă maximă a pedagogului în diferite domenii ale vieții [19].

Abordarea bazată pe competență este prioritatea orientării spre scopuri, vectorii educației: capacitatea de învățare, autodeterminarea, autoactualizarea, socializarea și dezvoltarea individualității. Competențele funcționează ca instrumente pentru atingerea acestor obiective [28].

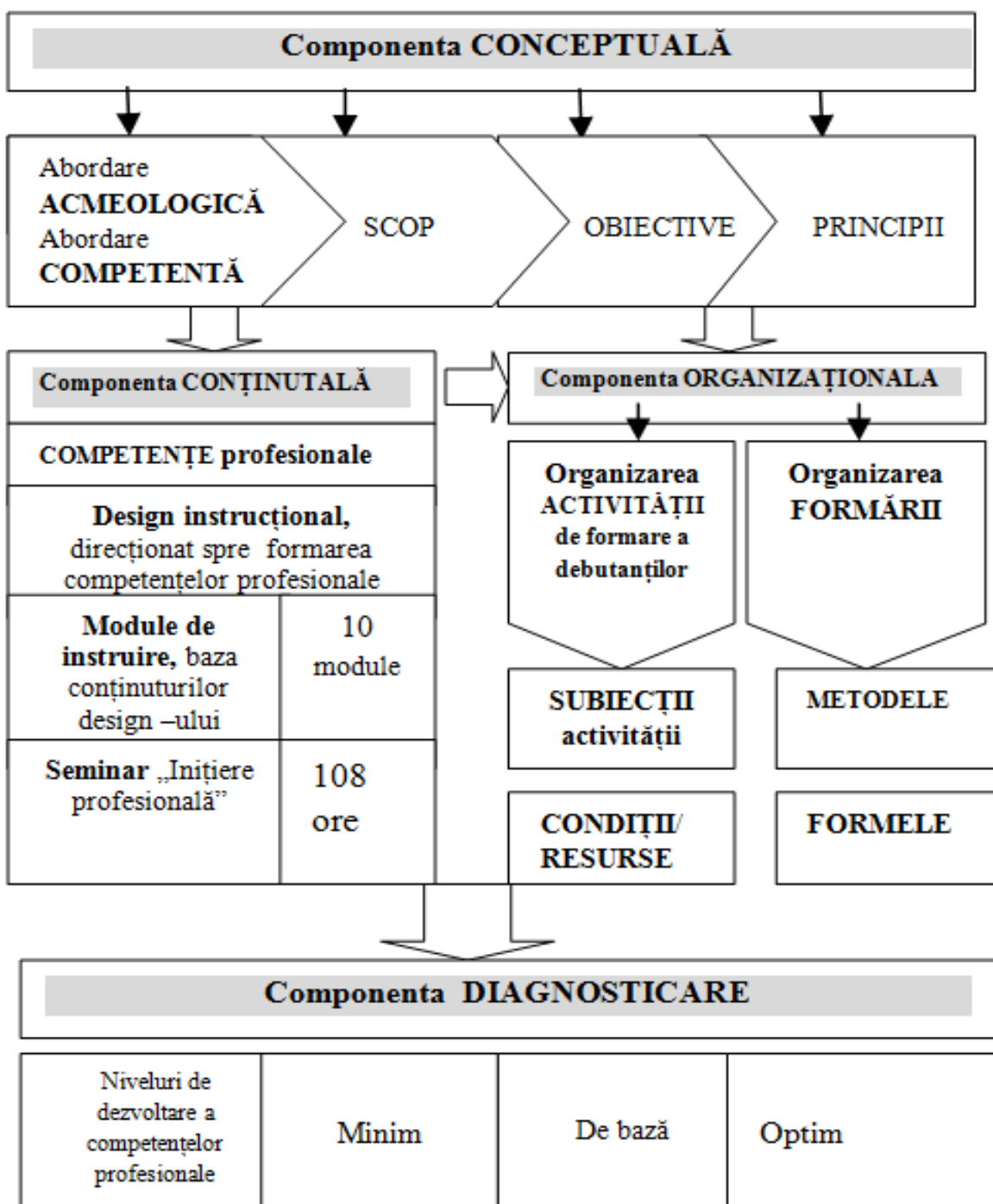

Figura 1. Tehnologia educațională de formare a competențelor profesionale a cadrelor didactice universitare debutante [25]

Prevederile inițiale ale creării unui model al tehnologiei educaționale de formare a cadrelor didactice universitare debutante au fost următoarele principii acmeologice care se structurează convențional în două grupuri: principii gnoseologice (complexitate, consecvență) și principii ale autodezvoltării omului în drumul spre *acme* (principiile subiectului și

subiectivului, activismului, modelării, reflexivității, principiul transferării potențialului în realitate).

Componenta conținutală a tehnologiei de formare a cadrelor didactice universitare debutante are la bază prevederile conceptuale. Baza conținutului sunt competențele profesionale.

Determinarea clusterilor [27] competențelor profesionale s-a realizat prin sondajul profesorilor experimentați și cadrelor didactice universitare debutante. Conform rezultatelor răspunsurilor se evidențiază cele mai importante competențe profesionale și anume: competențe cognitiv-creative (32%), competențe informativ-comunicative (25%), etico-morale (24%), competența de perfecționare personală (19%). Pentru determinarea clusterelor/grupurilor [27] de competențe profesionale solicitate, a fost realizat un sondaj (chestionare) al cadrelor didactice universitare experimentate și cadrelor didactice universitare debutante. Astfel, au fost determinate competențele profesionale pentru formarea capacității gnostice, de proiectare, constructive, comunicative și organizaționale [33].

Formarea fiecărei competențe se realizează prin implementarea unui proiect educațional care conține module de instruire (Tabel 1). Scopul principal al fiecărui modul este de a forma competențe profesionale necesare cadrelor didactice debutante. Conținutul tuturor modulelor este interconectat pentru că, fiecare modul are drept scop formarea mai multor competențe profesionale.

Tabel 1. Raportul dintre modulele de instruire și competențe

Module de instruire	Competențe PROFESIONALE
Pedagogul și disciplina de studiu Pedagogul și știința Pedagogul și oratorica Pedagogul și activitatea	Competența cognitiv-creativă
Pedagogul și TIC Pedagogul și disciplina de studiu Pedagogul și oratorica Pedagogul și activitatea	Competența de informare și comunicare
Pedagogul și colegii Pedagogul și studenții Pedagogul și universul	Competența etico-morală
Eu - pedagogul Pedagogul și universul Pedagogul și sănătatea	Competența autoperfecționării

Implementarea programului „Start-up pedagogic” (inițiere pedagogică) prevede doi ani de studiu. Potrivit opiniei cercetătorilor (pedagogi și psihologi) etapa inițială de formare pedagogică, inițierea în profesie, durează de la câteva luni până la 2-3 ani. Prin urmare, perioada de studiu de doi ani este condiționată; aceasta este perioada minimă și obligatorie pentru fiecare cadru didactic universitar debutant. Dacă în acest timp, cadrul didactic nu atinge rezultatele dorite și solicitate, continuă să studieze în cadrul acestui program, folosind un plan educațional individual prelungit.

În planul de studiu este prezentată o listă de module de formare și numărul de ore pentru fiecare dintre acestea, după ani de studiu. Numărul total de ore pentru doi ani de studiu este de 288 de ore de contact direct (câte 144 ore de contact direct în fiecare an). Planul de studiu conține partea formării de bază și partea flexibilă. În cadrul părții de bază, fiecare cadru didactic trebuie să însușească cunoștințele, abilitățile și deprinderile preconizate în planul de studiu pentru a-și forma competențele profesionale necesare. Partea flexibilă implică selectarea independentă a modulelor de pregătire pentru stabilirea unui plan educațional individual. Cursurile teoretice, practice și neauditoriale au fost planificate pentru fiecare modul din planul de studiu.

Concomitent cu tehnologia „Start-up pedagogic” se desfășoară seminarul „Inițiere profesională” (108 ore) care oferă o imagine teoretică de ansamblu a stării actuale și a tendințelor în dezvoltarea învățământului universitar, a noutăților în metodologia instruirii și a activității educaționale. Acest seminar se realizează în baza activității în grup.

Componenta organizațională este împărțită în elemente legate de organizarea activității și de organizarea instruirii în baza tehnologiei „Start-up pedagogic”.

Astfel, pentru implementarea programului, este selectat un personal înalt calificat, cu experiență de lucru în universitate: *administrația instituțiilor universitare, directori-adjuncți pentru cercetare științifică (experimentală) și activitatea metodologică; autori ai modulelor educaționale (pedagogi cu experiență în universități), metodiști, serviciul metodic universitar, șefi de catedre, mentori.*

Organizarea formării conform tehnologiei „Start-up pedagogic” se bazează pe metodele și formele de formare orientate spre personalitate: *metode de problematizare, metode interactive de predare, metode active de predare, lucrul independent, prelegere-seminar, training pedagogic, simulare,*

seminar-practicum, master-class, atelier pedagogic, concursuri, conferințe, seminarii, consultări, cursuri de perfecționare, mentorat, expoziții [28].

În cercetare se identifică resursele organizării eficiente a tehnologiei "Start-up pedagogic" (Tabel 2.) [*Ibidem*].

Componenta diagnostică a tehnologiei „Start-up pedagogic” reprezintă o caracteristică a rezultatelor, nivelurilor de dezvoltare a competențelor profesionale ale cadrelor didactice universitare debutante: **nivelul minim, de bază și avansat.**

O condiție indispensabilă pentru implementarea acestei tehnologii este pregătirea unui *plan individual* pentru fiecare cadru didactic universitar debutant și utilizarea unei *hărți tehnologice de formare* (reprezentând un document care prezintă corelația dintre competențele profesionale, modulele și metodele de formare și tehnologiile de formare a acestora).

Un rol aparte în activitatea „Start-up pedagogic” aparține instrumentelor de evaluare, deoarece o parte semnificativă a sarcinilor de studiu are un caracter praxiologic și solicită în principiu mijloace noi, inovatoare de evaluare. Calitatea și rezultatul sarcinii, care trebuie realizată de un cadru didactic universitar debutant, ar trebui interpretate în raport cu imaginea ideală și nu în raport cu rezultatele altor cadre didactice universitare debutante ale grupului implicate în „Start-up pedagogic”.

Tabel 2. Resursele tehnologiei „Start-up pedagogic”

<i>Resursele</i>	<i>Elemente de resurse</i>
Umane	Cadre didactice universitare debutante; liderii modulelor de instruire; cadre didactice universitare-mentori și psihologi; administrația instituțiilor universitare; partenerii sociali, etc.
Organizaționale	Planificarea, îndeplinirea, controlul și analiza activității.
Motivaționale	Evidențierea morală și materială; motivația; explicația; exigența; încrederea; condiții favorabile de activitate și desfășurare a tehnologiei „Start-up pedagogic”; metode și forme netradiționale de instruire prin tehnologia „Start-up pedagogic” ; monitorizarea nevoilor cadrelor didactice; satisfacție pe măsura așteptărilor; libertatea de alegere; utilizarea mijloacelor de educație moderne, etc.
Informaționale Științifico- metodice	Web, bibliografice, educaționale, normative. Metodologice, didactice și inovații metodice.
Tehnico- materiale	Săli de studiu; transportul; computere; table interactive; proiector; etc.
Financiare	Fondurile instituțiilor universitare și ale sponsorilor

Pentru monitorizarea sistematică și verificarea rezultatelor, s-a elaborat și utilizat un sistem cumulativ de punctare (sistemul de *rating* al punctajului). Punctele finale acordate în baza constructului educațional sunt cumulative, ele sunt transferate în conformitate cu scala aprobată la nivelul competențelor profesionale formate de la *minim*, la *avansat*.

În **Capitolul 3, Cercetarea experimentală a tehnologiei de formare pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante**, se descrie experimentul pedagogic, privind aprobarea tehnologiei formării pedagogice elaborate, într-o instituție de învățământ universitar și se analizează rezultatele obținute experimental. Perioada de desfășurare a experimentului, din anul 2011, până în anul 2017.

Experimentul pedagogic este, în studiul nostru, principala metodă prin care a fost efectuată evaluarea formării competențelor profesionale în cadrul formării pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante.

Experimentul pedagogic s-a desfășurat pe *site-ul de internship* al „Start-up pedagogic” din cadrul Academiei de Economie și Drept din Tiraspol. La experiment au participat 24 de persoane. Toate cadrele didactice debutante care au participat la experiment nu au formare pedagogică. Aceștia având doar studii tehnice, juridice și economice.

Pentru a determina dificultățile întâmpinate de cadrele didactice debutante, în perioada de formare pedagogică, s-au folosit următoarele metodologii și instrumente: profesiograma clasică [47]; chestionare și teste (elaborate de В.И. Андреев) [20]; metodologia lui Kuhn *Cine sunt?*[34]; testul *Verificați ce fel de profesor sunteți* (М.И. Станкин) [50]; testul *Indicele de satisfacție de viață* (adaptat de Н.В. Панина) [40]; metodologia emoționalității (studiul caracteristicilor emoționale calitative) (Л.А. Рабинович) [31]; chestionar de testare a atitudinii față de sine (В.В. Столина - С.П. Пантлеева) [51]; testul de auto-actualizare (Э. Шострома) [16].

Rezultatele diagnosticării au determinat nivelul inițial de formare a competențelor profesionale ale cadrelor didactice universitare și a realizărilor finale. Utilizând indicatorii (descriptorii) aprobați și criteriile de evaluare a competențelor profesionale, a fost identificat scorul mediu pentru fiecare competență. Astfel, a fost posibil să fie determinat, prin media aritmetică, nivelul de formare a competențelor profesionale corespunzătoare (Tabelele 3, 4, 5, 6).

În dezvoltarea *competenței cognitiv-creative*, profesorii grupului experimental au prezentat schimbări pozitive datorită creșterii tuturor indicatorilor (Tabelul 3). În dezvoltarea abilităților pedagogice: *abilitățile*

gnostice și de cercetare, s-a produs o creștere de la nivelul „minim” (4,65 puncte) la nivelul „ridicat” (6,75 puncte). Evaluarea conținutală a lecției nu s-a schimbat semnificativ, ceea ce înseamnă că specialiștii care cunosc materia obiectului de studiu vin să activeze în universitate. O creștere substanțială a avut loc în activitatea metodică a cadrelor didactice universitare debutante, s-a înregistrat formarea pedagogică ce vizează prioritățile de dezvoltare, capacitatea de a obține performanțe independente în domeniul predării disciplinelor.

Tabel 3. Competența cognitiv-creativă (etapa de constatare)

Instrumente de cercetare	Eșantion de control		Eșantion experimental	
	Punctaj mediu		Punctaj mediu	
	PÂNĂ	DUPĂ	PÂNĂ	DUPĂ
Testul „Abilități pedagogice”, V.I. Andreev (gnostice, de cercetare)	5,7	6,06	4,65	6,75
Expertizarea cunoștințelor (conținutală, metodică, personală, rezultatele finale)	3,62	4	3,73	4,15
Activitatea metodică	2,1	2,5	2,0	3,6
Testul „Abilități pedagogice”, V.I. Andreev (de proiectare, organizatorice, integrative)	5,37	5,88	4,62	5,98
Testul „Cunoștințe psihopedagogice”	34,3	34,7	35,7	38,2
Chestionar de autor	3,6	4,0	3,8	4,7

Modificările nivelului de dezvoltare a *competenței informativ-comunicative* se datorează, de asemenea, creșterii semnificative a tuturor indicatorilor din grupul experimental (Tabelul 4).

Tabel 4. Competența informativ-comunicativă (etapa de constatare)

Instrumente de cercetare	Eșantion de control		Eșantion experimental	
	Punctaj mediu		Punctaj mediu	
	PÂNĂ	DUPĂ	PÂNĂ	DUPĂ
Crearea agende electronice a cadrului didactic	75,1	79,7	72,5	89,1
Chestionar de autor	3,4	3,9	3,2	4,1
Testul „Abilități pedagogice”, Andreev V.I. (de comunicare)	5,66	6,21	5,29	6,4
Testarea computerizată (nivelul de cunoștințe în IT, disponibilitatea de a lucra cu surse diverse)	5,15	5,7	4,43	5,8

Folosirea activă a tehnologiilor multimedia, a resurselor educaționale digitale, a tehnologiilor de învățământ la distanță a contribuit la dezvoltarea abilităților de design, organizare și integrare în rândul profesorilor debutanți. Astfel, în domeniul dezvoltării competenței de informare și comunicare, profesorii debutanți sunt pregătiți pentru autodezvoltare și creativitate.

Tabel 5. Competența etico-morală (etapa de constatare)

Instrumente de cercetare	Eșantion de control		Eșantion experimental	
	Punctaj mediu		Punctaj mediu	
	PÂNĂ	DUPĂ	PÂNĂ	DUPĂ
Test „Stabilirea nivelului de dezvoltare etico-morală” (V.I. Andreev)	41.1	46.5	49.2	53.5

Test „Stabilirea nivelului de inteligență (IQ)	8.2	9.1	8.7	11.2
Test „Abilități pedagogice”, V.I. Andreev (de comunicare)	5.66	6.21	5.29	7.0
Diagnosticarea capacității de orientare a profesorului spre un model personalizat de interacțiune cu studenții (Sitarov-Maralov)	65.1	66.7	62.58	68.28
Cultura etico-morală a cadrului didactic	47.9	47.0	48.4	55.3
Chestionar de autor	2.9	3.1	2.8	3.8

Observăm o dinamică pozitivă în dezvoltarea *competenței etico-morale* a cadrelor didactice universitare debutante din grupul experimental (Tabelul 5). Modelul interacțiunii cu studenții s-a schimbat de la cel disciplinar, la cel personal; orientarea umanistă a personalității profesorilor a devenit durabilă; nivelul culturii morale a crescut. Eficacitatea procesului de învățare a fost posibilă datorită factorilor didactici și psihologici, cum ar fi interacțiunea comunicativă care se dezvoltă între cadrele didactice universitare debutante și studenți.

Tendențe pozitive sunt înregistrate, de asemenea, în dezvoltarea *competenței de autoperfecționare* (Tabelul 6). Aceasta se referă la indicele satisfacției de viață; pe scara „bucurie”, „competența în timp”, „sprijin”, a scăzut anxietatea reactivă și personală, s-au îmbunătățit relațiile interpersonale. Cadrele didactice debutante au perceput strategia dezvoltării lor profesionale și personale, s-a micșorat nivelul de *frică* și *furie* și s-a simțit mai multă bucurie în activitatea instructiv-educativă și cea de coaching/mentor.

Tabel 6. Competența de autoperfecționare (etapa de constatare)

Instrumente de cercetare	Eșantion de control		Eșantion experimental	
	Punctaj mediu		Punctaj mediu	
	PÂNĂ	DUPĂ	PÂNĂ	DUPĂ
Test „Indicele satisfacției de viață” (adaptat de I.V. Panina)	24,2	23,8	26,14	28,42
Metodica emoționalității (studierea caracteristicilor emoționale calitative) L.A. Rabinovici	26,9	25,41	21,01	26,10
Test de autoactualizare (adaptat de I.E. Aleoșina)	25,57	26,1	22,98	25,41
Test de autoevaluare a nivelului de anxietate reactivă și personală (I.L. Hanin)	49,25	50,12	48,35	44,71
Chestionar de atitudine de sine	74,85	74,77	71,79	79,23
Metodica lui Kuhn „Cine sunt eu?”	76,4	79,2	71,2	86,8

Pentru a evalua obiectivitatea și fiabilitatea, datele obținute în cadrul experimentului au fost supuse procesării matematice, utilizându-se formula pentru calcularea ponderii în raport procentual. Scorurile medii pentru fiecare competență a fiecărui participant la experiment au fost transferate într-un sistem unic de coordonate – cu o scală de 10 puncte, utilizându-se *standard ten*, (din engl. „standardul zece”), fapt ce ne-a permis să identificăm procentul de creștere și rata de creștere a indicatorilor competențelor formate (Tabelul 7).

Datele din tabele indică asupra faptului că la etapa experimentului de constatare, cadrele didactice debutante din eșantionul de control și cel experimental au înregistrat același nivel de pregătire și același nivel de competențe profesionale. Astfel, s-au creat condiții egale pentru realizarea unui experiment formativ.

Tabel 7. Analiza rezultatelor testării

Indicatori	Nr.punctaj până la experiment	Nr.punctaj după experiment	Rata de creștere (%)	Rata de îmbunătățire (%)
Competența cognitiv-creativă				
Eșantion de control	75	78	104	4
Eșantion experimental	76	85	111.8	11.8
Competența informațional-comunicativă				
Eșantion de control	31	33	106.5	6.5
Eșantion experimental	29	34	117.2	17.2
Competența etico-morală				
Eșantion de control	24	25	104.2	4.2
Eșantion experimental	25	28	112	12
Competența de autoperfecționare				
Eșantion de control	68	69	101.4	1.4
Eșantion experimental	67	77	114.9	14.9

Trebuie remarcat faptul că diferențele dintre datele inițiale și cele finale se observă în ambele eșantioane. Spre deosebire de eșantionul experimental, schimbările care au apărut în grupul de control nu au fost atât de semnificative. Diferența în creșterea rezultatelor a demonstrat faptul că cadrele didactice universitare debutante din eșantionul experimental prezintă o tendință pozitivă. Astfel:

indicatorii rata de creștere a rezultatelor privind formarea *competenței de autoperfecționare* sunt cu **13,5%** mai mari în grupul experimental;

indicatorii privind rata de creștere a rezultatelor privind formarea competenței informativ-comunicative sunt cu **10,7%** mai mari în grupul experimental comparativ cu grupul de control;

indicatorii rata de creștere a rezultatelor privind formarea competenței cognitive-creative sunt cu **7,8%** mai mari în grupul experimental;

indicatorii privind rata de creștere a rezultatelor în dezvoltarea competenței etico-morale sunt cu **7,8%** mai mari în grupul experimental.

Putem concluziona că studiul de diagnosticare confirmă dinamica dezvoltării competențelor profesionale ale cadrelor didactice universitare debutante din grupul experimental și demonstrează faptul că activitatea noastră a contribuit la formarea și dezvoltarea competențelor profesionale și, ca rezultat, la formarea pedagogică de succes.

Anexele tezei prezintă programul tehnologiei „Starp-up pedagogic”, planul de studiu al seminarului „Inițiere profesională”, conținutul modulelor de instruire, harta tehnologică de competențe, fișa de expertizare și planul calendaristic și tematic, regulamentul festivalului „Lecția publică”.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Rezultatele studiului realizat ne permit să formulăm următoarele **concluzii**:

1. Problema formării pedagogice este una dintre cele mai importante direcții ale politicii educaționale a Republicii Moldova și a altor țări ale UE. Capacitatea de orientare într-o lume în schimbare rapidă, competitivitatea atât pe plan intern, cât și pe plan internațional, motivația pentru autoeducație și autoperfecționare – reprezintă exigențele actuale înaintate față de cadrele didactice universitare debutante.
2. Organizarea formării pedagogice pentru cadrele didactice universitare debutante reprezintă crearea condițiilor pentru formarea profesională specifică, pentru autorealizarea potențialului creativ al cadrelor didactice, pentru activitatea mentală activă, pentru gândirea critică, pentru formarea dorinței și abilității de dobândire independentă a cunoștințelor.
3. Tehnologia formării pedagogice include următoarele componente: conceptuală, conținutală, organizațională și diagnostică [25].
4. Componenta conceptuală se fundamentează pe abordarea acmeologică și abordarea competentă. Abordarea acmeologică constă în formarea la cadrele didactice universitare debutante a orientării spre cele mai înalte realizări, spre cea mai completă autorealizare în mediul educațional. Abordarea bazată pe competență este orientarea prioritară spre obiective –

- vectors ai educației: educabilitatea, autodeterminarea, auto-actualizarea, socializarea și dezvoltarea individualității [25].
5. La baza componentei conținutale se află competențele profesionale: competențe cognitiv-creative, informațional-comunicative, etico-morale și competențele de perfecționare personală. Toate acestea sunt orientate spre „rezultatul formării” („Learning outcome ”), deoarece au fost obținute în procesul de activitate (la locul de muncă). Formarea fiecărei competențe se realizează prin implementarea designului educațional [25].
  6. Conținutul tehnologiei „Start-up pedagogic” prezintă structuri educaționale modulare etapizate concepute pentru cadrele didactice universitare debutante. Continuitatea, complexitatea și caracterul sistematic al „Start-up pedagogic” s-au reflectat în modul de organizare a formării cadrelor didactice universitare debutante și anume prin pregătirea în grupurile din zilele libere, prin aplicații practice pe parcursul săptămânii, pentru consolidarea cunoștințelor dobândite [25].
  7. Seminarul „Inițiere profesională” reprezintă activități de grup care oferă o imagine teoretică a stării actuale și a tendințelor în dezvoltarea învățământului universitar; noutăți în metodologia de formare; inovații în activitatea educațională.
  8. Considerăm că una dintre cele mai importante realizări pentru dezvoltarea personalității cadrelor didactice este ideea unui parcurs educațional individual. Utilizarea parcursului individual asigură pedagogului implementarea unei strategii individuale de formare profesională cu sprijinul universității, aceasta influențând în mod semnificativ evoluția în carieră.
  9. Componenta organizatorică a tehnologiei „Start-up pedagogic” și a seminarului „Inițiere profesională” sunt subiectele activității: cadrele didactice universitare debutante, administrația, mentorii, metodiștii etc.; resursele tehnologiei educaționale: resursele umane, organizaționale, motivaționale, informative, științifico-metodice, tehnico - materiale și financiare [28].
  10. Componenta diagnostică reprezintă evaluarea nivelului de competență profesională a cadrelor didactice universitare. Pentru monitorizarea sistematică și verificarea rezultatelor se utilizează un sistem punctual cumulativ (sistem de punctaj). Este important să se utilizeze în cadrul tehnologiei „Start-up pedagogic” o evaluare autentică care să vizeze dezvoltarea abilităților de a analiza propria activitate, de a compara cu standardele și, pe baza acestora, de a perfecționa, revizui și optimiza propriile realizări.

11. Rezultatele activității experimentale, dinamica pozitivă a valorilor grupului experimental al tehnologiei „Start-up pedagogic” au demonstrat eficacitatea tehnologiei de formare pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante. Semnificația modificărilor apărute la eșantionul experimental și schimbările minore la eșantionul martor au fost confirmate prin prelucrarea matematică a *standard ten* - urilor obținuți cu determinarea ratei de creștere în procente [42].

Situația expusă a generat direcțiile de soluționare a **problemei științifice** prin concretizarea scopului și obiectivelor cercetării, care constă în elaborarea tehnologiei formării competențelor pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante la locul de muncă.

În baza constatărilor și a rezultatelor studiului, au fost elaborate următoarele **recomandări**:

1. În baza rezultatelor învățării se pot realiza programe performante de formare pedagogică, luându-se în considerație expertizarea din partea angajatorilor.
2. Tehnologia elaborată poate servi drept bază pentru crearea tehnologiei de formare a competențelor profesionale în rândul cadrelor didactice - stagiare.
3. Tehnologia elaborată poate fi utilizată pentru formarea avansată a cadrelor didactice universitare.
4. Rezultatele cercetării pot fi utilizate de: personalul administrativ al instituțiilor de învățământ universitar; corpul profesoral-didactic; mentori; psihologi.

BIBLIOGRAFIE

1. Callo T. Fundamente pedagogice ale integralității dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și a educației lingvistice a elevilor. Teză de doctor habilitat în pedagogie. Chișinău: IȘE, 2006. 294 p.
2. Cojocaru V. Gh. Semnificațiile competenței și performanței în actualitate. În: Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului. Vol. 3, Chișinău: 2013. 389 p.
3. Cojocaru V. Teoria și metodologia transferului inovațional în învățământul superior, Chișinău: Pontos, 2010. 241 p.
4. Cojocaru-Borozan M. Tehnologia dezvoltării culturii emoționale. Chișinău: Tipografia U.P.S „I. Creangă”, 2012, 239 p.
5. Cristea S., Cojocaru-Borozan M., Sadovei L., Papuc L. Teoria și praxiologia cercetării pedagogice, București: EDP, 2016. 398 p.

6. Cuznețov L., Papuc L. Integrarea în profesia de pedagog și cultura procesului de învățământ. În Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului. Vol.1, Chișinău: UPS, 2011. 334 p.
7. Dandara O. Modernizarea învățământului pedagogic: premise și context. În Modernizarea procesului de formare a cadrelor didactice. Materialele Conferinței Naționale, 30.10.2013, Chișinău: CEP USM, pp.6 – 11.
8. Guțu V. Proiectarea standardelor de formare profesională inițială în învățământul universitar. Ghid metodologic, Chișinău: CE USM, 2003. 87 p.
9. Guțu Vl. Schimbări de paradigmă în teoria și practica educațională. Vol. 1-3, Chișinău: CEP USM, 2009. 390 p.
10. Mândăcanu V. Profesorul maestru, Chișinău: Editura Pontos, 2009. 628 p.
11. Patrașcu D. Arapu R. Modelul competențelor managerului educațional/ Probleme ale științei anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS Ion Creanga, Chișinău: UPS, 2015. pp. 349 - 352.
12. Patrașcu D. Tehnologiile educaționale. Chișinău: Tipografia Centrală, 2005. 704 p.
13. Pâslaru Vl. Curriculum psihopedagogic universitar de bază, Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, Chișinău: UPS, 2000. 174 p.
14. Pâslaru Vl., Dumbraveanu R., Cabac V. Competențe ale pedagogilor: interpretari. Chișinău: UPS, 2014, 192 p.
15. Zagaievschi C. Dezvoltarea inteligenței emoționale a adolescenților prin comunicare. Chișinău: U.P.S., „I. Creangă”, 2013. 204 p.
16. Адольф В. А, Ильина Н.Ф. Инновационная деятельность педагога в процессе его профессионального становления. - Красноярск: Поликом, 2007. - 204 с.
17. Алешина Ю.Е., Гозман Л.Я., Загика М.В. и др. Самоактуализационный тест // Психология. Пермь. URL: <http://www.psychologyperm.ru/T40.htm>
18. Альбуханова-Славская К.А. Диалектика человеческой жизни. - М.: Мысль, 1977. - 224 с.
19. Ананьев Б. Г. О проблемах современного человекознания / Б.Г. Ананьев. - М.: Наука, 1977. - 380 с.
20. Андреев В. И. Педагогика высшей школы: инновационно-прогностический курс / В. И. Андреев. - Казань: Центр инновационных технологий, 2013. - 500 с.
21. Бачу С. Взаимодействие факторов качества учебного заведения / Бачу С. Качество. Инновация. Образование. - Москва: 2012. №2. - с. 6 – 10.
22. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. - М.: Издательство Московского психолого-социального института. - Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2004. - 752 с.
23. **Згурян О.Г.** Педагогические технологии в профессиональной подготовке юристов. Научно-методический сборник (эмпирические материалы). – Москва, 2011, с. 72 – 81.
24. **Згурян О.Г.** Необходимость непрерывного образования. Материалы научно-практической конференции «Подготовка специалистов в современном вузе». - Рязань, 24 ноября 2010 г., с. 24 – 27.
25. **Згурян О.Г.** Модель методической работы с начинающими преподавателями // Профессиональное образование. - Москва, 2015. - Вып.1, с. 38 - 41.

26. **Згурян О.Г.** Формирование профессиональной компетентности в школе начинающих педагогов./ Среднее профессиональное образование – Москва, 2015. Вып. 1, с. 46-48.
27. **Згурян О.Г.** , Патрашку Д.Я., Попова Я.М. Кластеры в современной образовательной системе. Materialele Conferenței Științifico-metodice «Prerogativele învățământului preuniversitar și universitar în contextual societății bazate pe cunoaștere», 7-8 noiembrie, 2014. Universitatea de stat din Tiraspol, Chișinău, с. 22 – 26.
28. **Згурян О.Г.** Педагогический стартап - технология формирования профессиональных компетенций у начинающих преподавателей высших учебных заведений. În Univers pedagogic, Nr.1, 2017. – с.100 – 103.
29. **Згурян О.Г.** Экспериментальная оценка педагогической эффективности технологии Педагогический стартап. Materialele Conferenței Internaționale, 9 - 10 noiembrie Institutul de științe ale educației, 2017, p. 289 – 295.
30. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании / И. А. Зимняя. - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. - 42 с.
31. Ительсон, Л. Б. Психологические вопросы познавательной деятельности // Основы педагогики и психологии высшей школы / Л. Б. Ительсон; под ред. А.В. Петровского. - М. : Изд-во МГУ, 1986. - с. 161- 169.
32. Кожокаръ-Борозан Мая. Теоретическая модель и педагогическая технология развития эмоциональной культуры учителя в высшей современной школе. În Materialele Simpozionului Internațional „Misiunea pedagogului în lumea contemporană”, Одесса, Украина, 2012, p. 30 – 38.
33. Кузьмина Н. В. Профессионализм личности преподавателя и МПО / Н. В. Кузьмина. – М. : Высшая школа, 1990. – 119 с.
34. Кун М., Макпартленд Т. Эмпирические исследования установок личности на себя // Современная зарубежная социальная психология. - М., 1984. – с. 180 – 188.
35. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. - М.: Политиздат, 1975. - 304 с.
36. Маркова А .К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М.: Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. – 308 с.
37. Митина, Л. М. Психология труда и профессионального развития учителя: учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л. М. Митина – М. : Академия, 2004 – 320 с.
38. Меерович М. Технология творческого мышления/ М.Меерович. Л. Шрагина.- М.:Альпина Пиблшер, 2017. - 506 с.
39. Непрерывное образование педагога: Методическое пособие. / Л.Т. Ткач, О.В. Куртева, **М.А. Яниогло**; под ред. Л.Т. Ткач; Комрат: гос. ун-т, Фак. нац. культуры, Каф. педагогики. - КГУ, 2011. - 60 с.
40. Панина Н.В. Индекс жизненной удовлетворенности // LIFELINE и другие новые методы психологии жизненного пути. - М., 1993. - с.107-114

41. Патрашку Д., Згурян О. Теоретический подход к педагогической деятельности начинающих преподавателей высших учебных заведений În Revista de științe socioumane. Nr. 12. Chișinău, 2017.- 21 -38 с.
42. Патрашку Д.Я., Згурян О.Г. Формирование профессиональных компетенций в рамках системы Педагогический стартап // Профессиональное образование. – Москва, 2017, Вып.7.- с. 38 – 41.
43. Патрашку Д., Мындыкану В. Совершенствование профессионального мастерства учителя. - Кишинэу: КГПУ, 1989 г. - 44 с.
44. Педагогические технологии В.М.Монахова в образовательном пространстве г.о. Тольятти: монограф. сб.к трудов II науч.-практ. конф. - М. -Тольятти: МГГУ им. М.А.Шолохова, 2008.
45. Пидкасистый П.И. Педагогика / П.И. Пидкасистый, В.А. Мижериков. - М.: Академия, 2014. - 624 с.
46. Психология человека от рождения до смерти / Под общей редакцией Реана А. А. – СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2002. – 656 с.
47. Романова Е.С. 147 популярных профессий. Психологический анализ профессии/ Е.С. Романова. - М.: Аспект Пресс.2011. - 416 с.
48. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.
49. Слостенин, В. А. и др. Педагогика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; Под ред. В. А. Слостенина. - М. : Издательский центр "Академия", 2013. - 576 с.
50. Степанов В.Г. Профориентация. Функциональная асимметрия мозга и выбор профессии: учебное пособие для высших учебных заведений/ В.Г. Степанов. - М.: Академический Проект, 2017. - 448 с.
51. Столин В.В., Пантिलеев С.Р. Опросник самоотношения // Практикум по психодиагностике: Психодиагностические материалы. - М., 1888. - с.123-130
52. Хуторской А.В. Дидактика /А.В. Хуторской - СПб.: Питер,2017. - 720 с.
53. Шадриков, В. Д. Психология деятельности и способности. / В. Д. Шадриков – М.: Логос, 1996. – 320 с.
54. Яниогло М.А. Компетентностный подход как новая методология оценки качества образования. În: „Învățământul universitar și piața muncii: Conexiuni și perspective”, conferință științifică internațională (2014; Chișinău). Învățământul universitar și piața muncii: Conexiuni și perspective: Materialele Conferinței științifice internaționale, 21 noiembrie 2014/ coord.: Vladimir Guțu, Maia Șevciuc; col.red.: Nadejda Velișco [et al.].- Chișinău: CEP USM, 2015. - с. 266 - 271.
55. Яниогло М.А. Инновационный потенциал современных педагогических технологий. Materialele conferinței internaționale științifico-practice „Dezvoltarea inovațională din Republica Moldova: problemele naționale și tendințele globale” USC, 7 - 8 noiembrie 2013, Comrat, 2013, p. 510 - 513.

ADNOTARE

Zgurean Olesea

Tehnologia formării pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante

Teza de doctor în științe pedagogice, Chișinău, 2018

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie alcătuită din 240 de titluri, 136 pagini de text, 17 figuri, 19 tabele, 11 anexe.

Publicații la tema tezei: 9 lucrări științifice

Concepte-cheie: cadre didactice universitare debutante, formare pedagogică, activitate pedagogică, tehnologie educațională, competențe profesionale, model, modul.

Domeniu de studiu - pedagogie universitară.

Scopul cercetării constă în proiectarea și testarea/aprobarea tehnologiei educaționale, orientate spre formarea pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante, prin intermediul formării competențelor profesionale la locul de muncă.

Obiectivele cercetării: analiza complexă, în literatura de specialitate națională și internațională, a conceptelor: formare pedagogică, activitate pedagogică, tehnologie educațională, competențe pedagogice și competența cadrelor didactice universitare debutante; proiectarea modelului tehnologiei educaționale de formare pedagogică a cadrelor didactice universitare debutante în contextul real al instituției de învățământ (la locul de muncă); identificarea componentelor conceptuale, conținutale și procesuale ale tehnologiei educaționale; fundamentarea condițiilor de implementare a tehnologiei educaționale care asigură formarea pedagogică și dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice universitare debutante; conceptualizarea modelului de competențe profesionale necesare pentru formarea pedagogică; elaborarea componentelor conținutale ale fiecărei părți a tehnologiei educaționale; realizarea experimentului pedagogic în vederea aprecierii eficienței tehnologiei de formare pedagogică elaborate.

Noutatea și originalitatea științifică este obiectivată de: fundamentarea noilor abordări în formarea pedagogică a profesorilor universitari debutanți; determinarea competențelor profesionale necesare cadrelor didactice universitare debutante; diferențierea nivelurilor de asimilare a competențelor profesionale în baza descriptorilor; elaborarea planului de studiu al tehnologiei „Strat-up pedagogic” și al seminarului „Inițiere profesională”; elaborarea design-ului educațional care vizează formarea competențelor profesionale; crearea unei hărți tehnologice de instruire și a unui sistem de diagnosticare.

Problemă științifică importantă soluționată constă în elaborarea tehnologiei formării competențelor pedagogice a cadrelor didactice universitare debutante la locul de muncă.

Semnificația teoretică a cercetării este argumentată prin: analiza conceptelor fundamentale din teoria formării pedagogice; definirea specificului, sarcinilor și funcțiilor activității pedagogice a cadrelor didactice debutante; analiza abordărilor conceptului de „tehnologie pedagogică” urmată de definirea acesteia din perspectiva cercetării noastre; studierea conceptelor de „competențe profesionale” și „competență”; elaborarea modelului de tehnologie educațională, inclusiv tehnologia „Start-up pedagogic” și seminarul „Inițiere profesională”; fundamentarea oportunității de a crea un model al tehnologiei de formare pedagogică pentru formarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice universitare debutante la locul de muncă, în vederea unui debut de succes.

Valoarea aplicativă a cercetării constă în: elaborarea și validarea tehnologiei „Start-up pedagogic” și a seminarului „Inițiere profesională” pentru cadrele didactice universitare debutante; elaborarea design-ului educațional și a modulelor pentru formarea competențelor profesionale a cadrelor didactice universitare debutante; modelului pentru evaluarea nivelului de asimilare a competențelor profesionale, luându-se în considerare tehnologiile existente în domeniul testării.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin realizarea tehnologiei formării profesionale a cadrelor didactice universitare debutante în cadrul Academiei de Economie și Drept din Tiraspol, între anii 2011 – 2017, inclusiv prin intermediul conferințelor științifice naționale și internaționale, a publicațiilor științifice.

АННОТАЦИЯ

ЗГУРЯН Олеся

*Технология педагогического становления
начинающих преподавателей высших учебных заведений*
Диссертация доктора педагогических наук, Кишинёв, 2018

Структура диссертации содержит: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 240 источников, аннотацию на румынском, русском и английском языках, список аббревиатур, 136 страниц текста, 17 рисунков, 19 таблиц, 11 приложений.

Публикации по теме диссертации: 9 научных работ

Ключевые понятия: начинающие преподаватели вузов, педагогическое становление, педагогическая деятельность, педагогическая технология, профессиональные компетенции, модель, модуль.

Область исследования – педагогика высшего образования

Цель исследования состоит в проектировании и апробации педагогической технологии, направленной на педагогическое становление начинающих преподавателей посредством формирования профессиональных компетенций на рабочем месте.

Задачи исследования: провести комплексный анализ понятий: педагогическое становление, педагогическая деятельность, педагогическая технология, педагогические компетенции и компетентности начинающих преподавателей вузов в научной и методической литературе национальных и зарубежных учёных; спроектировать модель технологии педагогического становления начинающих преподавателей вузов в реальном контексте образовательного учреждения (на рабочем месте); определить концептуальные, содержательные и процессуальные компоненты педагогической технологии; обосновать условия реализации педагогической технологии, обеспечивающей педагогическое становление и формирование профессиональных компетенций у начинающих преподавателей вузов; разработать модель профессиональных компетенций, необходимых для педагогического становления; разработать содержательное наполнение каждой структурной части педагогической технологии; провести педагогический эксперимент, по оценке эффективности разработанной технологии педагогического становления.

Научная новизна и оригинальность исследования заключается в обосновании новых подходов к педагогическому становлению начинающих преподавателей вузов; в определении необходимых профессиональных компетенций для начинающих преподавателей вузов; в дифференциации уровней освоения профессиональных компетенций с помощью дескрипторов; в разработке учебных планов технологии «Педагогический стратап» и семинара «Введение в профессию»; в разработке учебных конструкций, направленных на формирование соответствующих профессиональных компетенций; в создании технологической карты обучения и системы диагностики.

Решённая научно-значимая проблема в исследовании заключается в создании технологии педагогического становления путем формирования профессиональных компетенций у начинающих преподавателей вузов на рабочем месте.

Теоретическая значимость исследования проанализированы фундаментальные понятия в теории педагогического становления; определены специфика, задачи и функции педагогической деятельности; проанализированы различные подходы к трактовке понятия «педагогическая технология» и дано его определение с позиции нашего исследования; изучены понятия «профессиональные компетенции» и «компетентность»; спроектирована модель педагогической технологии, включающая технологию «Педагогического Стартапа» и семинар «Введение в Профессию»; обоснована необходимость создания модели технологии педагогического становления начинающих преподавателей.

Прикладное значение исследования состоит в том, что разработаны и апробированы: технология *Педагогического Стартапа* и семинара *Введение в Профессию*; учебные конструкции и учебные модули; модель оценки уровня освоения профессиональных компетенций.

Внедрение научных результатов исследования осуществлено посредством экспериментирования и подтверждения эффективности технологии педагогического становления начинающих преподавателей вузов. Реализация результатов исследования были проведены на стажировочной площадке Академии экономики и права г. Тирасполь в 2011 – 2017 гг.

ANNOTATION

Zguryan Olesya

Technology of pedagogical formation of the beginning teachers in higher educational institutions

PhD thesis in pedagogy, Chisinau, 2018

Dissertation structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, 240 bibliography references, annotation in Romanian, Russian and English languages, the list of abbreviations, 136 pages of the basic text, 17 pictures, 19 tables, and 11 annexes.

The active results are published in 9 scientific works.

Key concepts: the beginning teacher, pedagogical formation, pedagogical activity, pedagogical technologies, professional competences, competence, the personal focused approach, model, modul.

Domain of the research – high school pedagogics.

The goal of the research consists of design and approbation of the pedagogical technology directed to pedagogical formation of the beginning teachers by means of developing their professional competences (in a workplace).

The research objectives: to analyse a problem of formation of the beginning teachers in higher education institution in the course of their pedagogical activity, to analyse degree of professional competences and competence being studied in scientific and methodical literature; to design a model of pedagogical technology for professional competences formation; to develop substantial filling of each structural part of pedagogical technology; to prove conditions of realization of pedagogical technology; to develop the model of professional competences and to define criteria and indicators (descriptors) for determination of professional competences formation level, to make a pedagogical experiment.

Scientific Novelty and Originality consists in: justification of new approaches to pedagogical formation of the beginning teachers in higher education institution, by means of pedagogical technology of professional competences formation (in a workplace); in development of curricula of the “Pedagogical Startup” system and a seminar “Introduction to a profession”, in development of the educational designs directed to formation of the corresponding professional competences containing educational modules: "The teacher and work", "The teacher and science", "The teacher and the tribune", "The teacher and the subject", "The teacher and the computer", "The teacher and colleagues", "The teacher and higher education institution", "The teacher and students", "I am a teacher", "The teacher and health", "The teacher and the world"; in creation of the flow chart of training and the system of diagnostics of professional competences formation level.

The solved **scientific and significant problem of the research** consists of technology development of pedagogical formation for professional competences formation of the beginning teachers in higher education institution (in a workplace).

The theoretical value of the research is reasoned: by definition of theoretical and scientific bases of pedagogical formation of the beginning teachers in higher education institutions; analysis of the concepts "pedagogical activity", "pedagogical technology", "professional competences", "competence", design of pedagogical technology model of professional competences formation.

The practical value of the research consists of the development: technology of pedagogical formation for developing of the beginning teachers' professional competences in higher education institutions (in a workplace); educational constructions and educational modules of the Pedagogical Startup system and seminar "Introduction to a profession"; the model of assessment of professional competences development level is created.

Implementation of scientific results was made by means of realization of pedagogical formation technology of the beginning teachers in Academy of economy and law from 2011 to 2017, including through national and international scientific conferences, of scientific publications.

ZGUREAN Olesea

**TEHNOLOGIA FORMĂRII PEDAGOGICE
A CADRELOR DIDACTICE UNIVERSITARE DEBUTANTE**

Specialitatea 533.01 Pedagogie universitară

**Autoreferat
al tezei de doctor în științe pedagogice**

Aprobat spre tipar 26.10.2018

Formatul hârtiei 60×84 1/16

Coli de tipar: 1.9375

Tipar RISO

Tiraj: 30 ex.

Tipografia ООО «Папирус», str. 25 Октября, 114, Tiraspol, MD - 3300